

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Вченої Ради ФПДО

Декан ФПДО доц. О.Є. Січкоріз

_____ 2021 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

З дисципліни **ПЕРЕДАТЕСТАЦІЙНИЙ ЦИКЛ / СТАЖУВАННЯ**

Зі спеціальності «**ДИТЯЧА ЕНДОКРИНОЛОГІЯ**»

(Розроблена на підставі уніфікованої навчальної програми передатестаційного циклу за фахом «Дитяча ендокринологія», розробленої за наказом МОЗ України від 07.05.2007. № 226)

Лекції–26 год., практичні заняття–40 год., семінарські заняття–32 год.; самостійні роботи - 36 год., **разом–134 год.** Додаткові програми–22 год. **Всього – 156 год.** Кредитів -5,2

Матеріали обговорені та схвалені

На засіданні кафедри

“ ___ ” _____ 2021р. Протокол № 8

Завідувач кафедри

проф.Урбанович А.М.

ЗАТВЕРДЖЕНО

На методичній комісії факультету
післядипломної освіти

“ ___ ” _____ 2021 р. Протокол № 1

Голова МК ФПДО

доц. Січкоріз О.Є.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою передатестаційного циклу підготовки лікарів-ендокринологів є визначення наявного рівня знань та умінь, їх поглиблення та вдосконалення професійних навичок, необхідних для надання висококваліфікованої допомоги, відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик другої, першої та вищої категорії за фахом «Дитяча ендокринологія». Зміст програми охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних лікареві-ендокринологу для самостійної роботи з надання кваліфікованої допомоги хворим дитячого та підліткового віку.

Для виконання даної програми в процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарів. Під час навчання лікарі у відповідності з навчальним планом підвищують рівень теоретичної підготовки та оволодіння практичними навичками. Теоретична підготовка передбачає обов'язкове відвідування лекцій, активну участь у семінарських заняттях, наукових і клінічних конференціях кафедри ендокринології та Львівського обласного ендокринологічного диспансеру. На практичних заняттях лікарі під керівництвом викладача вдосконалюють практичні навички з дитячої ендокринології та суміжних дисциплін.

Для виявлення рівня знань і навичок курсантів передбачені базовий, поточний та заключний контроль із застосуванням комп'ютерних тестів. У разі успішної здачі іспиту лікарям видають свідоцтво встановленого зразка з рекомендацією про присвоєння відповідної кваліфікаційної категорії зі спеціальності «Дитяча ендокринологія».

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

1.Мета навчання: підготовка лікаря дитячого ендокринолога до атестації на кваліфікаційну категорію та визначення його знань та умінь відповідно до кваліфікаційних вимог.

2.Тривалість навчання: 1 місяць.

3.Контингент слухачів: дитячі лікарі-ендокринологи.

Код	Назва курсу	Кількість годин				
		лекції	практ.	семін.	Самост .роб	Разом
1	Основна частина	26	40	30	36	
	Іспит: - практичні навички			2		
	Разом	26	40	32	36	134
2	Додаткові програми:					
	Базовий комп'ютерний контроль		3			6
	Заключний комп'ютерний контроль		3			
	Організація екстреної медичної допомоги населенню у надзвичайних ситуаціях	4		4		8
	Проблеми вірусних гепатитів. СНІД	4		4		8
	Разом	8	6	8		22
3	Всього					156

ОСНОВНА ЧАСТИНА

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Теоретичні основи ендокринології і методи дослідження функції ендокринних залоз. Класифікація гормонів, механізми їх дії, регуляція синтезу та секреції.	2
2.	Захворювання гіпоталамо-гіпофізарної системи. Анатомо-фізіологічні особливості гіпоталамо-гіпофізарної системи. Хвороба Іценка-Кушинга у дітей. Етіологія, патогенез, диференційний діагноз. Принципи лікування.	2
3.	Соматотропна недостатність у дитячому віці. Етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, лікування.	2
4.	Захворювання надниркових залоз. Хронічна недостатність кори наднирників у дітей (хвороба Адісона). Клініка і діагностика, лікування. Гостра надниркова недостатність.	2
5.	Синдром гіперкортицизму в дітей та підлітків. Класифікація, патофізіологія, клінічна картина, диференційна підходи до лікування.	2
6.	Захворювання острівцевого апарату підшлункової залози. Цукровий діабет у дітей та підлітків: класифікація, епідеміологія, патофізіологія, клінічна картина і діагностика.	2
7.	Принципи лікування діабету 1 типу. Інсулінотерапія: показання, схеми, особливості призначення, ускладнення.	2
8.	Хронічні ускладнення цукрового діабету 1 типу. Патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування і профілактики.	2
9.	Невідкладні стани при цукровому діабеті, особливості їх перебігу в дитячому віці, діагностики та інтенсивного лікування.	2
10.	Захворювання щитоподібної залози. Йододефіцитні захворювання в дітей та підлітків. Епідеміологія, патогенез, клінічні варіанти, лікування і профілактика. Ендемічний зоб.	2
11.	Дифузний токсичний зоб у дітей та підлітків: етіологія, патогенез, клініка, ускладнення, діагностика, лікування.	2
12.	Гіпотиреоз у дітей та підлітків: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференційна діагностика, лікування.	2
13.	Ендокринні аспекти патології статевих залоз. Класифікація, методи діагностики порушень статевого розвитку. Аномалії статевої диференціації, гіпогонадізм.	2
	Всього	26

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	К-сть годин
1.	Гіперпролактинемічний синдром в підлітковому віці. Патогенез, клініка, діагностика, лікування і профілактика.	2
2.	Гіпоталамічний синдром пубертатного періоду, його диференційна діагностика.	2
3.	Диференційна діагностика при синдромі гіперкортицизму в дитячому та підлітковому віці.	2
4.	Недостатність кори надниркових залоз у дітей .Диференційна діагностика та лікувальна тактика.	2
5.	Особливості патогенезу, клініки, та лікування цукрового діабету 1 типу в дитячому та підлітковому віці.	2
6.	Особливості цукрознижуючої терапії у дітей із цукровим діабетом 2 типу.	2
7.	Діабетична ретинопатія: патогенез, класифікація, клініка, лікування і профілактика	2
8.	Діабетична нефропатія: патогенез, стадії, клініка, лікування і профілактика	2
9.	Діабетична нейропатія: патогенез, класифікація, клініка, диференційна діагностика, лікування і профілактика.	2
10.	Лікувальна тактика в дітей з діабетичним кетоацидозом.	2
11.	Гіпоглікемічні стани у дітей та підлітків: клініка, диференціальна діагностика, тактика лікування і профілактики.	2
12.	Диференційна діагностика при синдромі тиреотоксикозу.	2
13.	Диференційна діагностика при синдромі гіпотиреозу.	2
14.	Клініко-діагностичні критерії та методи лікування тиреоїдитів у дітей і підлітків.	2
15.	Невідкладні стани, спричинені патологією щитоподібної залози у дитячому віці.	2
16.	Синдроми гіпер та гіпокальціємії. Диференційна діагностика, тактика лікування	2
17.	Клініко-діагностичні критерії та підходи до лікування різних форм ожиріння у дітей і підлітків.	2
18.	Диференційна діагностика первинного та вторинного гіпогонадізму.	2
19.	Диференційна діагностика при передчасному статевому дозріванні.	2
20.	Гінекомастія в дитячому та підлітковому віці. Етіологія, патогенез, діагностика, сучасні підходи до лікування.	2
	Всього:	40

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Роль генетичних чинників у розвитку ендокринних захворювань.	2
2.	Патологія росту в дитячому віці. Сучасний підходи до діагностики та лікування.	2
3.	Порушення секреції пролактину в дитячому та підлітковому віці.	2
4.	Гіпоталамічний синдром пубертатного періоду. Етіологія, патогенез, клініка, диференційна діагностика, принципи лікування.	2
5.	Природжена дисфункція кори надниркових залоз. Патофізіологія, клінічні форми. Диференційний діагноз. Особливості лікування.	2
6.	Феохромоцитома: етіопатогенез, клінічна картина, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.	2
7.	Сучасні уявлення про етіологію та патогенез цукрового діабету 1 типу.	2
8.	Особливості цукрового діабету 2 типу в дитячому віці.	2
9.	Діабетична кетоацидотична кома у дітей та підлітків: патогенез, діагностика, диференціальна діагностика, тактика лікування і профілактики. Особливості некетоацидотичних коматозних станів.	2
10.	Гіперінсулінізм у дітей та підлітків: класифікація, патофізіологія, клініка, диференціальна діагностика, тактика лікування.	2
11.	Автоімунний тиреоїдит у дитячому віці: дискусійні питання патогенезу, діагностики та лікування.	2
12.	Особливості тиреоїдної патології, спричиненої радіаційним впливом внаслідок аварії на ЧАЕС.	2
13.	Рак щитоподібної залози у дітей та підлітків: класифікація, клініко-морфологічні особливості, діагностичний та лікувальний алгоритми.	2
14.	Гіпо та гіперпаратиреоз в дитячому та підлітковому віці: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.	2
15.	Затримка статевого розвитку: етіологія, клініко-діагностичні критерії, принципи лікування.	2
	Всього:	30

ТЕМИ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Епідеміологія та статистика дитячих ендокринних захворювань. Організація лікувально-профілактичної ендокринологічної допомоги дітям України.	2
2.	Анатомо-фізіологічні особливості ендокринної системи організму. Поняття про гормони.	2
3.	Клінічні та допоміжні методи обстеження ендокринного хворого.	2
4.	Гіпоталамо-гіпофізарна недостатність. Класифікація, диференційний діагноз. Принципи лікування	2
5.	Синдром «порожнього» турецького сідла. Патогенез, клініка, діагноз, диференційний діагноз, лікування, прогноз.	2
6.	Нецукровий діабет, патогенез, клініка, диференційна діагностика та лікувальна тактика.	2
7.	Нервова анорексія у дітей та підлітків. Клініка, диференційна діагностика. Ендокринні порушення при нервовій анорексії.	2
8.	Гіперінсулінізм у дітей та підлітків: класифікація, патогенез, клініка, діагностика, лікування.	2
9.	MODI і LADA діабети. Етіологія, клініка, діагностика, лікування	2
10.	Система навчання та диспансеризації дітей та підлітків, хворих на цукровий діабет	2
11.	Особливості тиреоїдної патології спричиненої радіаційним впливом внаслідок аварії на ЧАЕС.	2
12.	Сучасні принципи і методи йодної профілактики у дітей та підлітків	2
13.	Гіперальдостеронізм. Причини розвитку, варіанти перебігу принципи лікування.	
14.	Феохромоцитома. Етіологія, клініка, діагностика та лікування	
15.	Діагностичний алгоритм при збільшеній щитоподібній залозі у дитячому віці.	2
16.	Автоімунні поліендокринні синдроми. Класифікація, патогенез, клініка, лікування.	2
17.	Множинні ендокринні неоплазії: класифікація, клініко-діагностичні критерії, підходи до лікування.	2
18.	Генетичні синдроми у дітей, які проявляються ендокринною патологією.	2
	Всього	36

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. 100 избранных лекций по эндокринологии / под ред. Ю.И. Караченцева, А.В. Казакова, Н.А. Кравчуна, И.М. Ильиной. – Харьков: «С.А.М.», 2009. – 948 с.
2. Аметов А.С. Избранные лекции по эндокринологии. – М.: МИА, 2009. – 496 с.
3. Балаболкин М.И., Клебанова Е.М., Креминская В.М. Дифференциальная диагностика и лечение эндокринных заболеваний: руководство. – М.: Медицина, 2008. – 632 с.
4. Гарднер Д., Шобек Д. Базисная и клиническая эндокринология. Книга 1 / Пер. с англ. В. И. Кандрора, Е. Г. Старостиной, И. А. Иловойской – М.: Бином, 2013. – 463 с.
5. Гарднер Д., Шобек Д. Базисная и клиническая эндокринология. Книга 2 / пер. с англ. – М.: Бином, 2011. – 696 с.
6. Генделека Г.Ф. Введение в превентивную диабетологию: руководство для врачей. – Одесса: ВМВ, 2008. – 286 с.
7. Дедов И.И. Сахарный диабет у детей и подростков. – ГЭОТАР. Медиа, 2013. – 272 с.
8. Дедов И.И., Мельниченко Г.А., Фадеев В.В. Эндокринология. Учебник. – 2-е изд. – М.: Медиа, 2013. – 772 с.
9. Довідник лікаря-ендокринолога / за ред. М.Д.Тронека. – Вид. 3-є, переробл. і доповн. – К.: Здоров'я України, 2010. – 480 с.
10. Эндокринологія: навч. посібник для студ. ВМНЗ / за ред. П.М. Боднара. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 360 с.
11. Колуел Дж. Сахарный диабет. Новое в лечении и профилактике. – Бином. Лаборатория знаний, 2014. – 288 с.
12. Кравчун Н.А. Стандарты медицинской помощи при диабете (по материалам Standarts of Medical Care in Diabetes). – Diabetes Care, 2013. – С. 11-66.
13. Наказ МОЗ України від 27.04.2006 № 254 «Про затвердження протоколів надання медичної допомоги хворим дітям за спеціальністю «дитяча ендокринологія».
14. Невідкладні стани в ендокринології: навч.-метод. посіб. / М.В. Власенко, А.В. Паламарчук, В.С. Вернигородський та ін. – К.: РВХ «ФЕРЗЬ», 2010 – 104 с.
15. Невідкладні стани в ендокринології: навчальний посібник / О.О. Сергієнко, Р.Д. Макар, О.В. Сафонова та ін.; за ред. О.О. Сергієнка. – [2-е вид., перероблене та доповнене]. – Львів, 2010. – 93 с.
16. Паньків В.І. Практична тиреоїдологія. – Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2011. – 224 с.
17. Рациональная фармакотерапия заболеваний эндокринной системы и нарушений обмена веществ: Руководство для практикующих врачей / под ред. И.И. Дедова, Г.А. Мельниченко. – М.: Литтерра, 2010. – 1080 с.